

СПб.: Речь, 2002. – 372с. **19.** Завадский Й.С. Менеджмент. т.1. - К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1999. – 543 с. **20.** Мескон М.Х., Альберт, Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер. с англ. – М.: Дело, 1992. – 702 с. **21.** Кейнс Дж. Заметки об экономическом цикле: пер. с англ.// избр. произведения: - М.: Экономика, 1993. – 543 с.

Подано до редакції 01.04.2009

УДК 338. 46:37

Н.О. БОНДАРЕНКО, к.е.н., проф. ХІФ УДУФМТ, Харків

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ ЗА НАПРЯМОМ «ОБЛІК І АУДИТ» ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

В роботі розглянуто зміст підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит», надані пропозиції щодо удосконалення навчальних планів їх підготовки та використання новітніх технологій

Maintenance of preparation of bachelors is in-process considered after direction «Account and audit», given suggestions in relation to the improvement of curricula of their preparation and use of the newest technologies

Ключові слова: Болонський процес, підготовка, бакалавр, облік, аудит, навчальний план, навчальний процес, традиційні, інноваційні інтерактивні технології, віртуальне підприємство, державний фінансовий аудит.

Вступ. Дана тема є актуальною тому, що від якості підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» залежить їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Постановка задачі. Метою статті є розкриття суті підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» відповідно до вимог Болонського процесу.

Методологія. Навчальний процес є визначальним при оцінці рівня підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит».

Результати дослідження. Діюча система підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» в Харківському інституті фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі відбувається на базі кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) відповідно до вимог Болонського процесу.

Навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» складається з дисциплін циклу гуманітарної підготовки, дисциплін циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки, дисциплін професійної підготовки та практичної підготовки студентів. Аналіз структури навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» показав, що цикл

гуманітарної підготовки складає 25% від загального обсягу годин на підготовку бакалаврів, в тому числі 21,25% - нормативні дисципліни і 3,75% - вибіркові дисципліни; дисципліни циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки дорівнюють 50% від загального обсягу годин на підготовку бакалаврів, в тому числі 41,7% - нормативні дисципліни й 8,3% - вибіркові дисципліни; питома вага дисциплін професійної підготовки становить 23,3% від загального обсягу годин на підготовку бакалаврів, в тому числі 15,0 % - нормативні дисципліни та 8,3% - вибіркові дисципліни, а практична підготовка студентів займає 1,7% від загального обсягу годин на підготовку бакалаврів. Ці дані дозволили зробити висновок про те, що співвідношення між циклами підготовки бакалаврів в цілому відповідає рекомендаціям МОНУ.

Навчальний план циклу професійної підготовки бакалаврів передбачає опанування студентами визначених ОПП МОНУ нормативних дисциплін («Фінансовий облік 1», «Фінансовий облік 11», «Управлінський облік», «Організація і методика аудиту» тощо) та вибірових дисциплін («Контроль і ревізія» тощо).

Формами навчальної діяльності є: лекції, семінарські, практичні, індивідуальні заняття; виконання курсових робіт, індивідуальних навчально-дослідних завдань; самостійна робота студентів та інші форми навчальної діяльності, передбачені навчальним планом інституту.

В навчальному процесі використовуються як традиційні, так і інноваційні інтерактивні технології (круглі столи, дискусії, рольові та ділові ігри, мозковий штурм, мереживна пилка, метод проектів, Європейський мовний портфоліо [3, с. 107]).

Згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу збільшується обсяг самостійної роботи студентів. Оскільки професія бухгалтера передбачає постійне поповнення знань, то збільшення обсягу самостійної роботи студентів націлює їх на набуття навичок систематичної роботи з підручниками, навчальними посібниками, а також такими спеціальними періодичними виданнями за фахом, як «Баланс», «Бухгалтерський облік і аудит» тощо.

Навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» передбачає скорочення практичної підготовки студентів. Але сьогодні вимагає від майбутніх фахівців за напрямом «Облік і аудит» навичок роботи із спеціальними комп'ютерними програмами й уміння вирішення проблемних практичних ситуацій. Для наближення студентів до роботи в реальних умовах пропонується створення разом з ними віртуального підприємства з його реєстрацією, набором кадрів, закупкою основних засобів та сировини для

виробництва продукції, процесом виробництва продукції, її реалізацією та ліквідацією підприємства. При цьому студенти отримують досвід розробки статутних документів, наказів з облікової політики та організації бухгалтерського обліку на підприємстві, ведення бухгалтерського обліку господарських операцій та складання звітності. Результати обліку, аналізу та аудиту діяльності віртуального підприємства студенти можуть висвітлювати у доповідях на наукових студентських кружках, науково-практичних студентських конференціях та в наукових статтях у фахових та інших виданнях.

Контроль знань студентів відбувається через проведення поточних та підсумкових модульних контрольних робіт.

Державна атестація студентів здійснюється шляхом проведення державного екзамену з економічної теорії та комплексного державного екзамену за фахом, який містить теоретичні питання, тести та практичні задачі з дисциплін: «Фінансовий облік 1», «Фінансовий облік 11», «Управлінський облік», «Облік в зарубіжних країнах» та «Організація і методика аудиту».

Сьогодні вища школа готується до реформування: згідно проекту Закону України «Про внесення змін в Закон України «Про вищу освіту»» через скасування освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста залишиться два освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр та магістр. У зв'язку з цим МОНУ готує зміни в ОПП. Враховуючи вимоги сучасності, пропонується включити в навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом «Облік і аудит» нову дисципліну - «Державний фінансовий аудит». Ця дисципліна, як і інші, вимагає повного методичного забезпечення: від навчальної програми до відповідного навчального посібника або підручника.

Висновки: для поліпшення підготовки фахівців з обліку і аудиту в сучасних умовах необхідно використовувати як традиційні, так і новітні інтерактивні технології, а також доповнювати ОПП новими дисциплінами, опанування яких студентами вимагає сьогодення.

Список літератури: 1. *Бондаренко Н.О.* Викладання дисципліни «Аудит» у Харківському інституті управління / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 10 березня 2004 р.: «Концептуальні підходи до підготовки спеціалістів з обліку та аудиту в сучасних умовах України».- Харків:ХІБМ,2004. – с.174-175. 2. *Бондаренко Н.О.* Особливості підготовки фахівців з обліку і аудиту в сучасних умовах / Матеріали навчально-методичної конференції «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівця для фінансової системи відповідно до вимог Болонського процесу». – Харків: ХІФ УДУФМТ, 2009. – с. 26- 29. 3. Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців для фінансової системи відповідно до вимог Болонського процесу: Програма і матеріали навчально-методичної конференції, Харків, 30 січня 2009 р. / Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі. – Х.: ХІФ УДУФМТ, 2009. – 112 с.

Подано до редакції 02.04.2009